

КЕНГЕШ Школланы, ала къайда орналсала да, битеу керекле бла жалчытырга борчлубуз

Тонене Москвада РФ-ни Правительствоуну Председатели Дмитрий Медведев бардырган селектор кенгешде билим берги системаны жаңы окуу жылга хазырлыгыны колрослары сюзюгендиле. Анга КЪМР-ни Башчысы Юрий Кокков да къатышканды.

Аны ача, Дмитрий Анатольевич баш борчланы белгилегенди: «...Биз билим беруино качество сун едорюрге керекбиз. Окуурга сейир болура мадарла толтурурга тийишдиле. Сабийлеге, ол санда бек гичекилеге да, школчулаге, студентле къаллай болула кууралгынара кере болушдула билим берги системаны, хар окуучуну да жетишмелери.

...Ахар эки жылны ичинде кеп школ къыралда бир заманда да ишленгенди. Ала шендоого измелеге келишкен, жаңы методикала бла технологияла синдирилген учрежденияла. Быйыл алават, сейир мектепле уа битеу регионлада да куураладыла.

... Школ мекямланы, битеу инфраструктураны, аиньгы жаңы бла программага уа жаңы объекте иш-

летиу бла бирге алаңы таппандыруу жаңы бла жумушла да киргендиле. Ахар жылда уа окуурга къоркчулу мекямла азайгандыла. 2009 жылны шартлары бла тенгешдиргенде, төрт кереге. Болсада кемчиликле уа энга бардыла. Бу жаңы бла жал бютоюнда Дагъыстанда, Якутияда, Красноярск крайда, Ростов областда, Чечен Республикада жарысулду.

Быйыл жазда бир ненча школга табиगत къыйынлыкъланы хатасы жеткенди: от тошоуле, суу басуула. Ол санда Приморск, Красноярск, Ставрополь крайлада, Якутияда, Бурятияда, Къабарты-Малкъарда, Ростов областда. 1 сентябрде битеу бу регионлада сабийле школга барыра мадарла толтурурга тийишдиле.

Билим беруи учреждениялары халлары регионланы башчыларыны жууаптылыгындардыла. Школланы, къайда орналгандарына, жаңы неда эски болганынара да къармай, битеу керекле бла да жалчытырга борчлубуз, уакъ затпадан башлап. Мен быйылда окуучу ободураныны, киталаны, компьютерланы, интернетни, аладан сора да, шендоого измелеге келишкен спорт-

залланы, ашханаланы, транспортну, школ автобусланы ислеринден айтама. Эсигизге салайым, быйыл бу жумушлагла Правительство 3 миллиард сом белгенди. Быйыл да биз бу программага эни эс бурганбыз.

Школга дерги билим беруино юсюнден айтауну да, 2013 жылдан бери 1,25 миллион жаңы окуу жерле кууралгандыла. Бютоюнокуе уа 3-7-жыллык балалагы сабий саддала очерде жокду.

Коллежлеге, техникумлагы кирдиге сойленгени саны естенлей

барлыкълары. Аны ючюн а орталык профессионал билим беруи жаңы бла регион программалага болушурга тийишдиле. Кыралда бийик квалификациялы ишчи кадрла керек болганын унутурга жармайды. Аны бла бирге уа бийик билим керме да эни эс бурлуккъыду.

КЪМР-ни Башчысы бла Правительствоуну пресс-службасы
www.government.ru
сайты материалларына кере.

Къабарты-Малкъар Республиканы Кеп фатарлы ойлени жумушлары бла кюреширге лицензияла беруи жаңы бла лицензия комиссиясыны Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны 2014 жылда 23 декабрде чыгарылган 260-УГ номерли Указы бла къабыл кюролген къауумна тозетиуле кийируно юсюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны УКАЗЫ

1. Къабарты-Малкъар Республиканы Кеп фатарлы ойлени жумушлары бла кюреширге лицензияла беруи жаңы бла лицензия комиссиясыны Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны «Къабарты-Малкъар Республиканы Кеп фатарлы ойлени жумушлары бла кюреширге лицензияла беруи жаңы бла лицензия комиссиясыны» 2014 жылда 23 декабрде чыгарылган 260-УГ номерли Указы бла къабыл кюролген къауумна былай тозетиуле кийириге:

а) Комиссияны къауумна И.С. Беникованы – Къабарты-Малкъар Республиканы Энергетика, тарифле эмда жашау журтлагы надзор этуи жаңы бла къырал комитетини председателин – къошарга (комиссияны председатели);
б) Т.Ж. Чимаевни къулуугууны былай жарарга: «Къабарты-Малкъар Республиканы Энергетика, тарифле эмда жашау журтлагы надзор этуи жаңы бла къырал комитетини жашау журтлагы надзор этуи эмда лицензияла беруи жаңы бла управленисыны таматасы»;
в) комиссияны къауумдан А.И. Журалевну кетериге;
г) Указ аңга къыб салынган конден башлап кючоне киреди.

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы Ю. КОКОВ
Нальчик шахар, 2017 жыл 23 август, №114-ПГ

Черек районну Аушгер элини бир кесегинде бир-бир ишлеге чек салыну (карантин) кетериуно юсюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны БУЙРУГУ

Россей Федерацияны «Ветеринарияны юсюнден» 1993 жылда 14 майда чыгарылган 4979-1-чи номерли Законун 3.1-чи статьясына тийишликленде эмда Черек районну Аушгер элини жеринде къуурган ауруну салтау кетерилгени бла байламлы:

1. Черек районну Аушгер элини Журтов, Балраков, Хащуков ормалары, элини север-запад кесеге бла чекленген тийрелеринде бир-бир ишлеге чек салыну

2. Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны «Черек районну Аушгер элини бир кесегинде бир-бир ишлеге чек салыну (карантин тохташдыруу) юсюнден 2017 жылда 20 июнда чыгарылган 59-ПГ номерли буйругу ючюн тас этенге» санарга;
3. Бу буйрук къабыл кюролген конден башлап кючоне киреди.

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы Ю. КОКОВ
Нальчик шахар, 2017 жыл 24 август, №97-ПГ

Тюбешу «Бу эсгертеме саулай миллетни ехтемлигици, керти журегимден назму жазарча болгъанма»

Озган жазда кюн «Къарачай» газетни редакциясы коллективни, баш редактору, белгилли поэт, композитор, жырыч Ездэнланы Альбертини башчылыгында Чегем аузуна «Къайсынга жюз атлам» эсгертеме комплексе къаратга келгенди. Къонакъланы араларында газетни бекномно редактору, белгилли поэт, жазычу Мамчуланы Дина, миллет

сейирге къалдырадыла. Бир кесектен эки Къайсынны батырлыгына халда ишленген айтхылык хуналга да жетдик. Алайда уа иш алыкъа тохтамаганды. Къулииланы тукум жашлары поэтни юсюнден белгилли адамланы айтылары бла уллу мермер ташны орната тура эрдиле.

Багъалы этечилери, къырандыларым, ахуларым, бюгон Къайсын тууган сыйлы журтха, дунияга атын айтдырган жерге Къарачайдан къонак болуп келгенбиз да. Уллу Алпбек бир бийикден айырмакъан. Чегемге къарачайлыла киргенлери бла бир кеп насып, берекет да келди деп айтыра болсун. Къайсынга жашларыбыз кеп туусунла. Есюк келген телюбюноу аты битеу Россейге айтылгыра болсун. Бу комплекси башламлысы Тетуу улу да мындан ары этен муратарыкъа жетсин.

Бу уллу ишге кеп жашланы къыйыналары киргенди да, ол алагы къатлап къайтсын. Дунияны башында жаланда Японияда жазылгандыла

къаяны бетинде бир поэтни назму тизгинлери. Къайсынга этилен бу сейирлик хуна уа битеу дунияда да жаңгызы, деп топтаны башындан бек алгъа алайда сойеген жашчыкъа урпактанчы.

Бу ауздан болгъан Белпайиланы Муталип да, къонакъланы алгышлай, Къайсын Къарачайны бла Малкъарны уланы, Россейни да битеу миллеттерини аксылманы болгъанын белгилегенди.

Мамчуланы Дина къарачай-малкъар халкъ не къыйын болумда да бир бирни кетюроп, башлагъа да югоп кюропте, алгъа баргъан миллетден

Болпналаны Зариф къонаклагы алгъаш оякъ бла тобегенди. Бир болгъанын чертип айтханды. «Бизни бир жартыбыз Минги тауну ол жаңында, башхабыз да бу жаңында болгъанлыкълары, жюрегимиз бирге урады, жазыубуз, жашаубуз бирди, мындан ары да алай болушкъыду. Малкъар къарачайлыларыбыз десек, баргъан сууну ызына кыйтарбыз, сиз да бизни алай сойегенигизге ишегим жокду», - дегенди.

Тетуулары Хадисте ыспас эте, ол ким да сейирсинирча, сукъланырча, юлголе айтырча ишни башламчысы болгъанын чертгенди. «Дуния жашууну журтуу бузулмай келди. Миллетни атын айтдырган аны

жыйрыкъланы дизайнери Хапчаланы Зарема, журналисте Алпаланы Билян, Лепшюкъланы Хусейин да бар эдиле. Аланы Къабарты-Малкъарда «Къайсынга жюз атлам» фонду председатели, кеп башха проектлени автору Тетуулары Хадис чакырганды.

Къарачайлы къонаклагы Чегем аузуна бурулган жолда «Заман» газетни баш редактору Атталаны Жамал, КЪМР-ни Жазычуларыны сокууну правленини председатели Белпайиланы Муталип, алим Журтубайланы Махти тобегендиле. Алайдан барысы да чучуралагы дерги баргандыла. Анда аланы «Заман» газетни башха келечилери да сакълап тура эдиле. Алайда бир аз мынчы, ол тийерини ариулуугуна, тамашалыгына къарап, суратха да тошоуп, къонакыла, къонакыбайла да Эл-Тюбюне тобегендиле.

Кюн чуакъды, жылды. Тегерекде демениги таула келюногю кетюроде. Къаяла башарында, тоз да къушда кибик, учан парпанаристиле

Атталаны Жамал къонакъланы алгышлайды.

Къонакъланы алларына уа элини башчысы Темуулары Януу бла бирге анда жашагъанланы къауум чыкъды. Бу ауздан болгъан белгилли жырчыбыз, Россейни сыйлы артисти Бапыналаны Зариф алгъа айрандан толу голпан бла тобедди. Ол Ездэнланы Альбертини назмуларындан бирин айтып, аны анга узатды.

Къабарты-Малкъарда быйыл жюз мингге жууук окуучуу бла студент дерслеге журиорюкдюле

Къабарты-Малкъарда быйыл 1 сентябрде жюз мингге жууук окуучуу бла студент дерслеге журиорюкдюле. Билимни юсюнден 324 окуучу койно шклькери ачылыккъыдыла.

Тинтиуле кюргюзгенге кере, республика жаңы окуу жылга толусунлай хазырды, ол санда китап-башларыкъдыла. Билимни юсюнден 324 окуучу койно шклькери ачылыккъыдыла. Быйыл ол ишле-

Август кенгешле Жангы муратлагы - жангы амалла

Элбрус районну устазларыны бу жолгу август кенгешлерини аллында педагогла Тирныаууну ючюнче номерли мектебине жыйылып, анда къуралган майданлада школга дерги, битеуле эм къошак билимни юсюнден селешгендиле.

Уллу форумуу бла уа окуучуула ишленгенлени районну администрациясыны башчысы Залиханланы Къаншаубий алгышлаганды. Ол бюгонго школ къаллай болурга кереклисини юсюнден кесини кез къарамны да бидиргенди. Эм алгъа сабийлени къоркчулукларын, тазалыктын мардаларын бла журуктарын, тынгылы аш-суула бла да жалчытырга эс бурурга тийишлигин чертгенди. Сайлагъан устаклыкъларына керт-

чилей къалгъанлагы ыспас этип, аланы келе турган байрамланы барысы бла да дагыда бир кере алгышлаганды.

Баш доклад бла уа билим беруи управленины таматасы Моллаланы Сюлемен селешгенди. Ол школга дерги окуулан учреждениялагы быйыл 1724 жашчыкъ бла кызычыкъ жюрегилени-

рин айтханды. «Электрон сабий сад» информиациялы системаны бидируилерине кере уа алада жерле бла дагыда 205 баланы жалчытырга керекди. Алагы 1 сентябрде садиклеге барыра къагытла берилдиклиде.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Фахмулу назмучу, журналист, билимни, тири инсан
2 бет

«Биреулени жанын къутхаргъан саулай адам улун сакълаганнга тенгди»
3 бет

Кеп затха башха кез бла къаратхан юйретуу
3 бет

Тюменланы Муса – битеудуния универсиаданы призёру
4 бет

«Бу эсгертме саулай миллетни ёхтемлигиди, керти жюрегимден назму жазарча болганма»

Куйасынны юйюнде.

Додулары Асият саугалана.

Лепшоклыаны Хусейин.

Мамчуланы Дина.

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Алай эсе уа, кыйыныгыз халал болсун, миллетигизе хакъ сурамай жумуш этгенден улуу кыйынык сыйнамагыз», деп назмулардан бирин окугызанды.

Тетуваны Хадис а хуна закый Квайсыннга кырачай-малкыар халкыны хурметини белгисича этилгенин, ол хакъыланы ёхтемлиги болганын айтханды. Андан сора быйыл позитивиз тууганлы 100-жыллыгы бла байламлы Кыабарты-Малкыарны хар шахарында, элинде, кюнчю республикада, Тюркде, Чувашияда, Башкирияда, дагыда кёл жерде да улуу кыуанча болукчуларын, КыЧР-де, КыМР-де уа ала ботон кенг байрамларны кереклисин чертгенди.

Ызы бла Невынномскадан келген Сергей Еремеев а «Кырачайы бла Малкыар» деген назмусун айтханды. Школчу кыз Кылабекланы Залина да Кыайсынны, кесини назмусун да ариу окугызанды.

Кырачайлы кыонакъланы элни администрациясыны башчысы Гемуланы Якуб да алышлаганды. Кыайсынннн блайламы кыуанчлагы да чакырганды. Аппаланы Билял а бери кеси юйюнеча келгенин чертгенди. «Кыайсын бизни атыбызны саулай дунягы айтдырганды. Ол алайсыз да чуутулук туйол эди, алай бу иш а керти да бек сейирлики», дегенди. Лепшоклыаны Хусейин да Кыайсынны кёл назмусун окугызанын, кесин да таныганын айтханды. Бу тамашалык хуна бла да ёхтемленгенин чертгенди.

Сыйлы жамауат, багылы шүхлэ, деп башияда,

анды кесини сёзон а Атталаны Жамал., бююннго тубеишу эсибизде квалыгына бир тюрлю ишегим жокъду. Нек дегенде ол Кыайсынны тууган жеринде болды. Кеси да пост тууганлы жокъылгына жораланып бардырылган ишледен бирди. «Заман», «Кырачай» да газетини беттеринде анда, мында да адамла кылай жашаганыларын, не ахшылык, не итигил болганын билдиргенлей турабыз. Бу жолгы дери да тубеише турганыбыз, алай бюгонча уа биринчи кере. Ол кеси да Альбертини башламчылыгы бла болганын себепли, анга улуу ыспас этеме.

Быйлы тубеишеуле жангы белгидиле. Бери биринчи кере келгенле бардыла. Кырачайы бла Малкыар кырандашадыла, бу келгени гиз арабызда кырандаш шүхлүкнү бюгонда кючлендирсин. Не заманда да жолгы атланганнагыз кыуанчлагы болсун.

КыМР-ни Журналисттерини союзуун правленин председателини кыулугун толтурган Шауаланы Разият а, кюнню чууаклыгынын чертип, бу жумушуну башламчысы Тету ууну мындан ары да кёл ахшы муратлары толупларын сыйгенин билдиргенди.

Хадис а кыонакъланы Кыайсынны тууган юйюне чакырганды. Хунаы ал бир неча метрин. Кыайыланы жашлары ишлегенин, андан ёргесин фондат мамлагынын да айтханды. Кыонакыла, кыонакбайла да, эсгертмеде назмулары окуй, ёрге кётюролгенди. Юйюне ичине кирип, хар махта да эс буруп кырагаандыла.

Дуняны башында эм

сейирлик затны кёрюп келдим мен бусагызда, дегенди Ездэнланы Альберт, эншиге тубегенден сора.- Бу саулай кырачай-малкыар халкыга, битеу Кавказга, Россияге этилген ишди. Гинессини рекордла китабына жазылырчады. Сау болсунла муну соегенле, бизни бери чакыргына да. Саулай миллетни ёхтемлигиди. Керти жюрегимден назму жазарча болганма.

Мамчуланы Дина: «Кырачай-малкыар халкыны тарыхында, адабиятында, маданиятында да бек улуу жумушладан бирди бугу дегенди.- Кенден кырагаанда, хуна кыайланы башына чыгып, кыайыры кёкге жетгенча кёрюнгенди кёзюме. Кыайсынны атын ботон ёмюрлюк этип, даражасын чыгарып, жерлерде айтылырча, кёрюпюрча бир сейирлик иш тамаланылганды. Сау болсунла аны этен адамла, ол миллетни сыйын кётюргенди».

Жанкёзланы Медина, КыЧР-ни телевидениясыны бёлюмоню таматасы, журналист: «Ишинннн блай, ансыз да кёл жердеге, кыараллагы баргыныма, быйлы сейирлики уа кёрюнгенме. Жюрегиме жетгенди. Кыайсынча жашларыбыз, постлерибиз Кырачайда, Малкыарда да кёл болсунла».

Халпаланы Зарема: «Бусагызда кёрюнгенин сёз бла айтп ангылаталлык туйюлме. Жюрегим токъ болганча, башым кёкге жетгенча болдум. Бу кюнню, кыарыуну кёрюп, ёхтемленгеним чеги жокъду. Аллах айтында ишге заманда бу ишег кюлюшюмо кышарыкма».

Ахырында Тетуваны Хадис хунаы ишлерге себеплик этген адамланы атларын улуу ыспас этип сагыннганды, аны бери кыаууму бла шагъырей да этгенди. Кырачайлы кыонакыла хунагы мермер ташны юсонде жазылган назмула китабын сагызга бергенди.

Ездэнланы Альберт а Кырачаевск шахарны администрациясыны башчысы ала бери табирегендеринде малкыар халкыга улуу салам айтдырганын билдиргенди. Кырачайы-Черкес эмда Кыабарты-Малкыар республикалада жашагын халкъланы араларында маданияты эмда шүхлүкнү, мамюрлюкнү айтытууда, кючлендирюге улуу кыйын салган бир кыауум адамга КыЧР-ни Культура министерствосуну грамоталарын бергенди. Алагы тишили болганыны арапарында Атталаны Жамал, Хопаланы Марзият, Белпайланы Муталип, Тетуваны Хадис, Шауаланы Разият, Додулары Асият, Бечелланы Хабаз, Гемуланы Якуб, кыарындаша Бапыналаны Зарифо бла Музафар, Гузиланы Тахир да бардыла.

Атта упу дагыда бир кере улуу ишег кыйынларын кюшханлагы ыспас этгенди, кырачайлы кыарчык дашларыбыз бла кыурда кыуанчлага тубеише турурча Аллах насып беририн сыйгенин билдиргенди. Ездэнланы Альберт а кесини халк сыйгени назмусун айтханды.

Кыонакыла, кыонакбайла да Чегем чухурлада дагы бир кере саламлашып, алай айырылганыла.

ХОПАЛАНЫ МАРЗИЯТ. Суратланы автор алганды.

Солдан онгига: Белпайланы Муталип, Тетуваны Хадис, Атталаны Жамал, Сергей Еремеев.

Аппаланы Билял.

Солдан онгига: Гемуланы Якуб бла Жуболаны Мустафа.

Кылабекланы Залина назмусун окуйду.

АДАБИЯТ ИНГИР

Фахмулу назмучу, журналист, билимли, тири инсан

Озгъан байрам кюн, КыМР-ни Жазмучуларыны союзу бла Нальчинки библиотека системасыны Хасания элдеги бёлюмю бир болуп, Кыабарты орамны жауу жол кесегинде малкыар поэт, публицист, журналист Моттайланы Светлана бла тубеишу болганды. Ол, арт кезиуде төрөде болганыча, тышында өтерик эди, алай хауа болумланы сылтаундан, Китапны сыйгенини обществоосунда барганды. Аны таматасы Наталья Шинкарёва не заманда да суратлап сёзюне сыйгенинге энчи кыарамы, жылы кыонакбайлыгы бла белгиледи.

Кыуанчлы жыйлыгы уа республиканы Жазмучуларыны союзуун председателини орунбасары, кесаматчы, жазмучу Юрий Хагазитов, жазмучу, тарыхчы, журналист Сафарби Бейтуганов, Шогенчук аты фондун директору Леонид Шогенчук, КыМР-ни Жамауат палатасыны члени, жа-

зычу Мария Котлярова, Нальчик шахарны администрациясыны культура бёлюмоню таматасы Медина Товкуева эм поэзияны сыйгенине келгендиле. Хасания элни библиотеказына Ася жыйылганына позитивиз жашуу эм чыгармачылык жолу бла шагырей этгенден сора сёзюне Сафарби Бейтугановка бергенди. Кыалам кыарындашы Моттайланы Светланаы юсонден кёл ариу сёз айтханды, аны бир кыауун назмусундан ююлго келтирип, ала ны Гавриил Державини, Александр Пушкинни оюмлары бла тенгешдирип, ол лирика эм философия темалагы кёл жазганын, автору энчи суратлап амалларын да чертгенди.

Аны бла бирге Сафарби Аны поэзии философия назмулары жууук болганыларын белгилегенди. Дагыда ол Светланаы «Элбрус» китап басмада кёл жылланы редактор,

бёлюмоню таматасы да болуп ишлеп турганын, ол жумушун кыйынлыгы бла бирге бийик жууапчылыгы да болганын эсгертгенди. Юрий Хагазитов а поэзия «Тамга» деген китабында тохтап, андан ююлго келтиргенди, Светлана орус тилде да малкыар тилдеча уста

жазганын белгилегенди. Ол поэте аны жюрекин бакъгъан назмуларын кёл тёлгое окуурларын тежегенди эм узак ёмюр тилегенди.

«Мен кёл культура тубеишулеге барам», дегенди Мария Котлярова. Ала да Светлана Мустафаевна бла бирге болуучубуз. Мен аны ариу тилли болганына, кишини жанчына тиймеэча сёзле тапханына, ала ны кваллай жумушакъен бла айтханына хар заманда да сукъланычуму. Ол малкыар, орус, битеуленди адабиятында да иги билгени, кимни да назмусун кёлден айтханы – бек аз тубеген хунерди. Аны бла бирге романсланы аламат ариу жырлайды. Миллетин сыйгени адамды.

Леонид Шогенчук а Светлана Мустафаевнага газетде ишине багы бергенди, ол ишнн улуу магыанасын юсонден айтханды. Журналист аны беттеринде жазмучуланы, шахарны библиотекарларыны, поэзияны сыйгенине да поэти, кеслерини да назмуларын окугызандыла.

ларнын юслеринден жазганы, аны кёрюроулери да жамауатха кыалай керек болганыларын да белгилегенди.

Мадина Товкуева уа Светлана шахарда культура комиссияны председателини орунбасары болганын билдирди, аны Нальчинки сыйлы адамына санаганын да айтп, поэтег илхам, саулык, ёмюр да тилегенди. Кыалам эгечи Татьяна Ульянова поэт бла бирге телевиденинде ишген жылларын эсге тошоргенди эм андан бери шүхлүк жюрегтен тенгини чыгармачылык жолунда жангы жетишимле этерин сыйгенин билдиргенди.

Кыуанчлы тубеишуде Хасания элни сабийлери, шахарны библиотекарларыны, поэзияны сыйгенине да поэти, кеслерини да назмуларын окугызандыла.

МУСУКАЛАНЫ Сакитат.

Жангы муратлагы - жангы амалла

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Бюгюнлюкде школгы а дери билим берюде 75 кыауум барды, аладан 17-сине жыл санлары эм гитчечикле жюрюйдюле. Саулуклары бла байламлы чекленген онглари болганыланы эсепленген банк да кыуранганды. «Энчи сабий» деген ресурс ара ишледиле, ары уа 35 окуучу келеди.

Юч жылны ичинде садикледе кыошак жерле кыурауа саулай да Федерал регион эм муниципал бюджеттен 10 миллион, 949 миинг сом кыуартылганды. Районун администрациясыны себеплик этиюу бла Кенделенде 220 бала жюрегеш школгы дери окутхан учрежденины кыурулушуну сметасын жарашдырууга 250 000 сом бёлюнгенди.

Докладчы быйыл районда 246 сабий экзаменле бергендерин айт, ала чырмаусуз ётгендерин чертгенди. Тогъуучуну классланы тауусхана барысы да аттестатла алгандыла. Школну бошгын выпускникледен 29-су уа майдаллагы тийишли болгандыла.

Кыошак билим берген учреждениныг уа 1824 адам жюрюйдю. Озгын окуучу жылда алада 90 кружок эм спорт секция ишлегенди. Жылы ала бла садикледе-1724, мектепде уа 2274 сабий жалчытылганды. «Школ автобус» деген программалагы тийишлиликде Элбрус посёлкуну орта мектеби «Газель» маркалы транспорт кюлю болганды. Дагыда юч школгы улуу берилликиди.

Кенгешде, андан сора да, Кенделенин тёртюнчю номерли орта мектебин директоруну орунбасары, «Жылы юретиучу-

со-2017» конкурсу муниципал кесегинде хорлагын Юлия Хаконова, Тырнаууну алтынчы школуну ОБЖ-дан устасы Малкыаркъланы Махти эм башкала сёвешгендиле.

Форум уа кыатышкан Билим берюу, илму эм жаш телюно ишери жангы бля министрствон социал-профилактика иш бёлюмоню таматасы Мокъланы Анемеэ да окутууда жангылыкъланы юслеринден айтханды. Ахырында резолюция кыабл кёрюлгенди.

ТЕМИРЛАНЫ Анатолий.

КОНКУРС

Көп затха башха кез бла кыратхан юйретиу

Предпринимательге, билим беруу эм социал проектлени бардырырга болушук этген «Рыбак фонд» коммерциялы болмаган организация быйыл биринчи кере Л.С. Выготскийни аты бла конкурс бардырганды. Аны мураты - шолгва дери билим берууде эм иги сынамны ачыккылау.

Анда хорлапгыяла Москвага «Жай школ» деген юйретиу ийыктыга чакырылгандыла. Ол алагва усталыкларын есдорюрге, жангы тенге табаргва да себеплик этгенди. Анга кыратшанланы араларында Элбрус району билим беруу управленийсыны баш специалистни, Тырынаузда 1-чи номерли лицейде «Особый ребенок» ресурс араны башчысы Моллаланы Зарета да болганды.

«Жай школуну» чеклеринде сабилени гитчеликден айнытыуда белгилу россеийли эксперт лекцияла окуткандыла, усталык дезде, практикала, магналаны темалагва ушактыла, «төгөрөк столла» бардыргандыла. «Бизнес-тренерле» школуга ишлеринде алчы болууга юйреткендила. Ал келсери да проектле жарадыргандыла, сорорулу кезуилени билим беруу эм алчылыкны программаларын хазырлагыяла бла тингендила.

Анда хар не да бийик даражада кыралгынын, конкурса кыратшанланы эслеринде кыалгынын белгилерге тийишлиди, - дегенди Моллаланы Зарета. - Биз Жангы Москвада РФ-ни Президентини ишлерини управленийсыны «Десна» деген бек ариу санатор-саулук кючлеу комплексинде турганбыз. Юйретиу ийык шолгва дери билим беруу системагва магналаны борча салганды, аны айнытыуда жангы жолганы кыраттенди, сора, мени оюумга кере, бизни кесибизде да көп затны торлендиргенди. Бизни хар бирбизде да жангы муратла, оюмла жаратылгандыла. Аны ючюн «Рыбак фондуну» кырагыяла Игорь эм Екаторина Рыбковланы юйкорурине ыслап этем. Школ да аланы башламчылыклары бла бардырылганды. Бирге ишленгенге, тенгериме да болушуклары ючюн ыразылыгымын билдирге сюеме.

Анатолий ТЕМИРОВ, СУРАТДИ. Моллаланы Зарета «Жай школда».

АНГЫЛАТЫ

Ата-аналадан ахча жыйыу законнга келишмейди

КьМР-ни прокуратурасында бизге билдиргенлеринча, ведомствотго билим беруу учуредияла ата-аналадан ахча жыйыла деген таргытыла дайым да келетиде. Аны бла байламлы законланы ангылатгыра тийишлиди. РФ-ни Конституциясыны 43-чо статьясына эмда «РФ-де билим берууну юсюнден» 273-ФЗ номерли Федерал законну 5-чи статьясына кере, Россеиде школга-дери, школ, башланган, орта битеудун эм башланган, орта професионал эм бийик билим беруу (конкурс халда) хаксыздыла эмда ала бла хар инсанда да хайрылангыра эркиндила.

Моллаланы Зарета хорлапган команданы санында болганды, ала «Проект менты» деген ишини тамамлау РФ-ни субъектлерини власть оргналарына полномочиаларыдыла. Аланы толтурууга жер-жерли бюджетлеге субвенцияла бериледиле, ол санда айлыктыга, китапканы, методика материалланы, башха кереклени сатып алыргга. Жер-жерли власть оргнада уа мекямланы, аланы тийрелерин тап халда тургыра борчулдула.

Окуучуланы ата-аналарында билим беруу учуредияла тамамлаган жумушла ючюн ахча жыйган РФ-ни законларына чойре келетди. Ол санда мекямланы халларын тапандырау, кылауруула тамаклау, ырактык техника бла жалчытуу жаны бла ишлеге да ахча жыргыра эркин этилди.

Жаланда ата-анала кеслерини ыразылыклары бла махкемелеге спонсор болушук этерге болушукдула. Ол жаны бла ны зам «Жандауруулак ишини эм жандауруулак организациаланы юслеринден» 135-ФЗ номерли Федерал законда белгиленилди. Алай былай болушукну зорлук бла излере ахырда жарамиды. Жандауруулакны бечмени тохташдырау да аны инсанда кеслерини ыразылыклары бла этмгенлерини белгисиди.

ТИКАЛАНЫ Фатима хазырлаганды.

2017 жылда сентябрь айда беш ууахты намаз кылынуу заманы

Table with 7 columns: Date, Sunrise, Prayer time, Sunset, Moonrise, Moonset, Day length. Rows for each day of the month.

КьМР-ни Муслиманларын дин управленийсы.

Прокуратура

Черекде көпюр жабылык туюлду

Басма оргнада Чегемде Черек сууда көпюр жабылыкты деген билдиргеуе бла байламлы районну прокуратурасы тинтиле бардырады, дегенди бизге ведомствода. Ачыкланганыча, быйыл 5 июльда 16 сагат 50 минутта «Кавказ» жолну 443 километринде көпюрнө сол жанында мурдор ташла чөгкендила. Чегем районну прокуратура бу шартла бла байламлы РФ-ни МВД-сыны районда бөлүмюне, жер-жерли администрацияга эмда Федерал жол агентствону «Федерал автомобиль жолуна «Кавказ» управленийсына» бу болумну кетериу, көпюрнө жамау эм жолда жоюрунө кээр-кызуусузлуну жалчытуу жаны бла кыялпай мадарла этилгенлерин билдирлерини юсюнден эсгертилени бергенди.

Абдуллахланы Фатима

Тюменланы Муса – битеудуня универсиаданы призёру

дан бешинде кытханды. Алгва ол АБШ-дан Ла Смитини бла Лазар Дакосичи онгланды. Алай ючюнчю тобешуионде хорлатхандан сора бир бири ызындан Томас Спикерманни (Аргентина), Шен-Мин Чени (Тайван) эм Адил Оразбаевни (Кызаакстан) жансыра сермешле онгланды, алай бла «доммагыны» да алганды. Тюмен улу «Тюмень-дзодо» олимпиадагга хазырау арада тренер Данил Воловичи башчылаанда жаруу этди. Ары дери ол Гран-приде, Европаны ачык континент кубуунда, Россеини биринчиликтеринде бла чемпионатларында ачылыны санына киргенди.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия.

«Жулдуз» жукьудан уянады

Биз, абаданырак тейю, школ программдан окуяна билебиз «декабристе Герценин уятханларын». Андан сора торленил башлайды Россеиде жашуу болумга аны мез кыарамы. Алай Хасанияны «Жулдуз» футбол командасын ким утханы уа белгисиди. Кыачан эсе бир

заманда республикада аты айтылып келгенге боюнкоюле оюнларын тас этип, тунугулу тургыача кероне эди. Спортну бу торленил оюнгга «Жулдуз» командада жукьусундан кычан унырык болура»-деп бир бирлерине да сормагандыла. Кертиди,

ала бу жыл кеслерин көп сакылатмадыла. Озыган турда Псынадаха ол жерли «Родник» таза хорлайдыла. «Басанчыла» бла тобешуилеринде уа аланы ууагы чыгыдыла. Оюн 8:2 сөт бла бошлады. «Псыгансу» бла «Бедикни» хорлатханларына футболну сюйгөнени көбюсю ийналмайды диле. Аны бла байламлы сармакочу «Союз-ЛогоВАЗ»ны кытып, таблиця турнирде ючюнчю жерге чыгады. Энди тобешуиле, кертигин айтсам, мени энци сейир этдирген эмда сорула туудурган «Прохладна» бла «Жулдузуну» тобешуилери не бла бошаштырады. Ала бла бирге Бабугенни «Автозачаст» эм Нарткыялыны «Тэрч» командаларыны тобешуилери да магына берирады.

Виктор ШЕКЕМОВ.

21-чи турну отлары: ФШ «Нальчик» - «Псыгансу» - 4:2 «Керт» - «Нарт» - 1:3 СК «Союз-Сармакоч» - «ЛогоВАЗ» - 4:1 «Тэрч» - СК «Атажукинский» - 2:0 «Псыкод» - «Родник» - 3:4 «Жулдуз» - «Басан» - 8:2 «Куньдетей» - «Бедик» - 3:2 «Автозачаст» - «Прохладный» - 4:1

Улоуда бузукьукьыланы тохтатыргга таукелдиле

Республикада «Перевозчик» деген профилактика операция кезуилоу кере бардырылады. Адамланы жюрютген транспортта бузукьукьыланы водителелени саулукьларын тинтир, тийишли документле не халда болганын сюзер мурат бла бардырылады. Алай мадарла республиканы

ниганы полициячылары эмда кинолога да кытышдыла. Бу иш адамланы улоу бла жюрюткенде жорукьуга этилген бузукьукьыланы ачыклар, водителелени саулукьларын тинтир, тийишли документле не халда болганын сюзер мурат бла бардырылады. Алай мадарла республиканы

инсандарыны саулукьларын эм жашауларын сакьларгга себеплик эттедиле. Рейдин кезуилоуне пассажир транспортта, таксиледе наркотиклени эмда хайрылангыра эркин этилгенге башка уула залганы жюрютуу бла байламлы бузукьукьылда да тинтилгенди.

Бизни корр.

УЧРЕДИТЕЛГЕ: КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

Баш редактор АТТАЛАНЫ Ж.Ж. РЕДАКЦИЈА: ТЕКУЛАНЫ Хауа (баш редактору орусбасары), ЖАНГУРАЛАНЫ Нааабат (баш редактору орусбасары), ТОКЪУЛАНЫ Борис (жууалы секретары), МОКЪАЛАНЫ Зузура (белюно редактору), ТИКАЛАНЫ Фатима (белюно редактору).

ТЕЛЕФОНЛА: Редактору примани - 42-63-01. Баш редактору орусбасары - 42-38-21, 40-04-82. Жууалы секретары - 42-66-85. Секретариат - 40-93-62, Корреспонд - 42-63-52. РЕДАКЦИЈАНЫ БЕЛОМЛЕРИ: Нопитка эм право - 42-24-02, 42-67-68. Экономика - 42-66-73. Кулчура - 42-66-76. Социал ишче - 42-75-82, 40-59-18. Курортта, туризм эм спорт - 40-39-93, 42-66-71. Окуучуланы бла байламкыла жюрюткөтү эм жалчытуу - 42-37-94. Эчки корреспондент - 42-68-72, Тилмачыла - 40-28-97. Операторла - 40-28-49, 42-39-65.

Редакция авторла бла кызыгы жюрютпейин. Көпчю жамалыгга речени этпейин эм ала ормла кыатрымайдыла. Газете басманында материалда айтылган оюмла редакцияны омуу бла келешекте болушуктуу. Алай айтылган оюмла матрзат кыч ючюн. Россей Федерацияны Басманы юсюнди законуна тийишлиликте материалланы авторлары келесери жуушудыла. Редакция авторлардан 400 гезит тизгенди (машина бла жазылган 5-6 бет) келино айтмады. Газет Басманы эм асыамы информацияны эркинликери кыоруулау жаны бла Кызыргы-Малкар регион инспекцияда 2016 жылда 19 декабрьде регистрация этилгенди. Регистрация номер - ПИ № ТЮ07-00118. Индекс - 51532

Газетти басмагга КьМР-ни Басма эмда асыамлы коммуниациялы жаны бла кырал комитетини компьютер службагга хазыр эткенди. Газет «Тетраграф» ООО-ну типографиясыла басманынганды. Нальчик шахар, Ленин аты проспек, 33. Газетини ислерине тапандыруу ючюн КьМР-ни почта сызыны федералытай Управленикка жуушуды. Телефонла: 76-01-28, 76-01-10. Газетини роиннагга сатыу ючюн КьМР-ни «Псыгансу» акционер общество жуушуды. Телефон: 42-49-34.

Номерге графике кере 19:00 сагытта кыч салында. 20:00 сагытта кыч салындагы. РЕЙДИНИ НОМЕРНИ: КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР: Темуккуданы Амина - декурый редактору; Кертечиланы Зульфия - жууалы секретарыны орусбасары; Зезуланы Лида - (1, 2-чи бетте); Теппеланы Залина - (3,4-чо бетте) - корректорла. Тиражи 2100 экз. Заказ № 1085. Багытса 10 сомду.

РЕДАКЦИЈАНЫ ЭМ ПДАТКАНЫ АДРЕСИ: 360000, Нальчик шахар, Ленин аты проспек, 5 электрон почта: elbor_50@mail.ru